

TIIVISTELMÄ MANNER-SUOMEN MAASEUDUN KEHITTÄMISOHJELMAN 2014–2020 VUODEN 2022 RAPORTISTA

1. Toimeenpanon edistyminen

Siirtymäkausi

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2014–2020 (maaseutuohjelma) toimeenpanoa jatkettiin vuosille 2021–2022. Päätöksenteko päättyy vuoden 2022 lopussa ja maksuja voi toteuttaa vuoden 2025 loppupuolelle asti.

Maksut

Vuoden 2022 loppuun mennessä maaseutuohjelmasta oli maksettu yhteensä 7,11 mrd. euroa (josta EU 3,1 mrd. euroa), yhteensä 91 % ohjelmakaudelle 2014–2020 ja siirtymäkaudelle 2021–2022 varatusta kehyksestä (ml. elvytysrahoitus). Lisäksi vuoden 2022 loppuun mennessä oli maksettu kokonaan kansallisia luonnonhaittakorvauksia yhteensä 2,3 mrd. euroa ja maatalousinvestointeja 214,6 milj. euroa. Maaseutuohjelman toteuma 31.12.2022 esitetään liitteessä 1.

Toimenpiteiden toteuma tavoitteisiin nähden

Kehittämishankkeet

Kehittämishankkeita toteutetaan maaseutuohjelmassa kolmella toimenpiteellä: koulutus ja tiedonvälitys, maaseudun palvelut (ml. laajakaistainvestoinnit) ja kylien kehittäminen sekä yhteistyötoimenpide. Vuoden 2022 lopussa kehittämishankkeita oli hyväksytty yli 7 000 kpl. Hankkeista suurin osa (76 %) on haettu Leader-ryhmien kautta. Koulutus ja tiedonvälitys- toimenpiteestä ja yhteistyötoimenpiteestä on haettu runsaasti rahoitusta. Maaseudun palveluiden ja kylien kehittämisen suosituimmat alatoimenpiteet ovat olleet peruspalveluinvestoinnit, vapaa-ajan infrastruktuuri-investoinnit ja laajakaistat.

Maaseudun innovaatioryhmien EIP (European Innovation Partnership) tavoitteena on lisätä maatalouden tai metsätalouden tuottavuutta, tehokkuutta ja kestävyyttä alan yritysten ja asiantuntijoiden välisenä yhteistyönä. Innovaatioryhmien tavoitteena on vauhdittaa maaseudun elinkeinojen kehitystä ja uudistumista hyödyntämällä osaamista. Innovaatiota valmisteleva ryhmä koostuu maa-, metsä- ja elintarvikealan yrittäjistä sekä innovaation toteuttamiseksi tarvittavista asiantuntijoista. Tavoitteena on hankkeen avulla toteuttaa suunniteltu innovaatio. Hankkeen jälkeen innovaatio pyritään siirtämään käyttöön tai sitä aletaan esitellä laajemmin.

Yritysrahoitus

Yrityshankkeita toteutetaan maaseutuohjelmassa kolmella alatoimenpiteellä: maataloustuotteiden jalostuksen, kaupan pitäminen ja/tai kehittäminen, yrityksen perustamistuki muuhun kuin maataloustoimintaan maaseutu-alueilla ja tuki investointeihin muun kuin maataloustoiminnan perustamiseksi ja kehittämiseksi. Vuoden 2022 loppuun mennessä yritysrahoitusta oli myönnetty lähes 7 400 hankkeeseen. Vajaa puolet (46 %) hankkeista on haettu Leader-ryhmien kautta.

Neuvonta

Vuoden 2022 loppuun mennessä oli toteutettu yli 100 000 neuvontatapahtumaa, yhteensä 22 932 tilalle. Eniten neuvontaa on annettu ympäristöasioista, kilpailukyvyn parantamisesta ja eläinten terveyteen ja hyvinvointiin liittyvistä asioista. Ilmasto- ja energiakysymykset ovat erikseen tilastoituina pienemmällä toteutumisella, mutta näitä asioita käsitellään esim. ympäristöneuvontojen yhteydessä.

Vuoden 2022 lopussa neuvojarekisterissä oli lähes 400 neuvontaorganisaatiota, yli 1 000 neuvojaa ja neuvojilla yli 2 100 neuvontaosiokohtaista neuvontaoikeutta. Maaseutuohjelmassa olleen tilakohtaisen enimmäisrajan nosto 15 000 euroon osoittautui kannattavaksi, sillä osa tiloista oli vanhan enimmäisrajan saavuttanut jo vuonna 2021.

Neuvonta on muodostunut tiloille tärkeäksi apuvälineeksi niin tilojen kannattavuuden kuin kehittämisenkin kannalta sekä toiminnan sopeuttamiseen siten, että huomioidaan myös ilmastonmuutos. Neuvonta luo mahdollisuuksia selviytyä paremmin muuttuvassa yhteiskunnassa. Kiinnostus ilmastonmuutokseen sopeuttamiseen ja hillitsemiseen on lisääntynyt maataloilla. Neuvojien käynnit ovat auttaneet myös viljelijöitä jaksamisessa. Neuvonnan avulla viljelijät kokevat saavansa lisätietoa tilan toimintaa varten, ideoita tuotannon tehostamiseen ja kustannusten alentamiseen, henkistä tukea ja konkreettista apua.

Maatalouden investoinnit

Ohjelmakauden alussa investointien toteutus käynnistyi hieman arvioitua hitaammin, mutta ohjelmakauden edetessä toimenpiteen toteutus on edennyt nopeasti. Vuoden 2022 loppuun mennessä hyväksytyjä hankkeita oli toteutettu 12 851 kpl 7 968 tilalla.

Pääosa rahoituksesta on kohdistunut kotieläintuotannon rakentamisinvestointeihin, etenkin nurmeen perustuvaan lypsy- ja nautakarjatalouteen. Toisaalta juuri kotieläintaloudessa rakennekehitys ja lopettavien tilojen määrä ovat edelleen kaikkein suurinta, jolloin jatkaville tiloille kohdistuu paineita uusien, korvaavien eläinpaikkojen rakentamiseen. Kotieläinrakennuksiin tehdään runsaasti investointeja myös eläinten hyvinvoinnin ja työympäristön parantamisen näkökulmasta. Kappalemääräisesti paljon investointeja tehdään maan kasvukuntoa parantaviin pellon salaojitusinvestointeihin, joiden merkitys Suomen ilmasto-olosuhteissa on ensiarvoisen tärkeä myös ravinteiden tehokkaalle hyödyntämiselle ja eroosion estämiselle.

Kauden alussa puupohjaisen energian merkitys oli suurin, koska Suomessa on hyödynnettävissä runsaasti energiapuuksi käytettävää raivaus- ja hakkuutähdettä. Vuonna 2022 energian hinta nousi nopeasti ja voimakkaasti Venäjän aloitettua hyökkäyssodan Ukrainaan. Tämä vaikutti suoraan myös maatalojen energiakustannuksiin ja pakotti ne nopeasti pohtimaan uusia ratkaisuja. Etenkin nopeasti toteutettavien aurinkoenergiainvestointien suosio moninkertaistui tiloilla hetkessä, mikä näkyi hakemusten määrän voimakkaana kasvuna.

Nuorten viljelijöiden aloitustuki

Vuoden 2022 loppuun mennessä ohjelmakauden aikana myönteinen tukipäätös on tehty yhteensä 2 019 maatalolle.

Vuoden 2022 loppuun mennessä ohjelmakauden tavoitteesta saavutettiin 75 %. Myönnettyjen tukien määrässä on ollut vuotuista vaihtelua, joka osittain johtuu muusta lainsäädännöstä, kuten muutoksista kansalliseen luopumistukijärjestelmään, joka päättyi kokonaan vuoden 2018 lopussa. Osa tilanpidon aloituksista toteutetaan kuitenkin aloitustukijärjestelmän ulkopuolella. Aloitustuen ulkopuolella toteutuvat sukupolvenvaihdokset teh-

dään usein pienemmillä, sivutoimisilla tiloilla. Aloitustuen tavoitteena on kannustaa ja helpottaa sukupolvenvaihdoksia kehittyvillä, tulevaisuuteen tähtäävillä tiloilla. Määrällisestä tavoitteesta jäämisestä huolimatta toimenpide on tukenut ohjelmassa toimenpiteelle asetettua tavoitetta.

Ympäristökorvaukset ja ei-tuotannolliset investoinnit

Ympäristösitoumukseen sitoutui vuonna 2015 viisivuotisin sitoumuksin noin 86 % aktiiviviljelijöistä, jotka hakivat suorien tukien perustukea. Vuonna 2022 sitoumuksia oli voimassa kaikkiaan 38 632 kappaletta. Sitoumusmäärä on vähentynyt vuodesta 2015 lähes 7 000 sitoumuksella. Se on pääasiassa seurausta tilojen luopumisesta tuotannosta, eikä sitoutuneiden suhteellinen osuus perustukea hakeneista aktiiviviljelijöistä ole muuttunut.

Vuonna 2015 sitoumusala oli noin 2,08 miljoonaa hehtaaria eli yli 90 % suorien tukien perustukea hakeneiden aktiiviviljelijöiden kasvulohkojen pinta-alasta oli ympäristösitoumusten piirissä. Vuonna 2022 sitoumusala oli noin 2,04 miljoonaa hehtaaria. Tuotannosta luopuvien tilojen sitoumusala siirtyy useimmiten toisille ympäristösitoumukseen sitoutuneille viljelijöille, mikä näkyy tilakohtaisen toimenpiteen pinta-alan pysymisenä vakaalla tasolla.

Ympäristösitoumusten tavoiteala täyttyi jo ensimmäisenä sitoumusvuonna 2015, eikä uusia sitoumuksia ole sen jälkeen tehty. Sitoumusalan hallinnan muutoksissa, kuten sukupolvenvaihdoksissa, luopujan olemassa olevaa sitoumusta on voitu jatkaa tai se on voitu jakaa. Sopimuksia maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoidosta sopimuksia oli vuonna 2022 voimassa 2 183 tilalla ja ne koskivat yhteensä noin 32 522 ha (tavoiteala 42 000 ha). Sopimusalaista noin 35 % on arvokkaaksi perinnebiotoopiksi luokiteltua ja 65 % on muita perinnebiotooppeja, luonnonlaitumia, metsäsaarekkeitä ja reunavyöhykkeitä.

Sopimuksia kosteikon hoidosta oli vuonna 2021 voimassa 391 tilalla ja ne koskivat yhteensä 1 474 ha (tavoiteala 1 100 ha).

Kurki-, hanhi- ja joutsenpelto sopimuksia oli voimassa vuonna 2022 yhteensä 42 tilalla kokonaisalaltaan 752 hehtaaria (tavoiteala 800 ha).

Vuonna 2022 alkuperäisrotusopimuksia oli 416 tilalla yhteensä 467 sopimusta. Alkuperäiskasvien ylläpitosopimuksia oli vuonna 2022 voimassa 15 sopimusta.

Ei-tuotannollisilla investoinneilla mahdollistetaan kosteikkojen perustaminen ja perinnebiotooppien sekä luonnonlaidunten ennallistaminen, jonka jälkeen investointikohteelle tulee tehdä ympäristökorvauksen mukainen viisivuotinen hoitosopimus. Rahoituskaudella 2014–2022 on hyväksytty yhteensä 340 hanketta (perinnebiotooppien alkuraivaukseen ja aitaamiseen 152 kpl ja kosteikkojen rakentamiseen 188

kpl).

Luonnonmukainen tuotanto

Vuonna 2022 luonnonmukaisen tuotannon sitoumusala oli 313 892 hehtaaria. Luomusitoumusten kokonaispinta-ala on rahoituskauden lopussa 105 025 hehtaaria suurempi kuin kauden ensimmäisenä vuonna. Luomusitoumusten sitoumusalan osuus peltoalasta oli vuonna 2022 noin 13,8 prosenttia. Noin 38 % luonnonmukaisen tuotannon sitoumusalasta oli luonnonmukaisen kotieläintuotannon sitoumuksen piirissä.

Sitoutuneiden tilojen keskipinta-ala on edelleen jatkanut kasvuaan. Luonnonmukaista kotieläintuotantoa koskevia sitoumuksia tehneet tilat ovat keskipinta-alaltaan noin 111 hehtaaria. Kaikkien luomusitoumusten kes-

kipinta-ala oli noin 68 hehtaaria. Luonnonmukaisesti tuotettujen tilojen keskipinta-ala on suurempi kuin kaikkien tuotantosuuntien tilojen keskipinta-ala, joka oli 52 hehtaaria vuonna 2022. Luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden markkinat ovat jatkaneet kasvuaan. Tämän yhdessä tavanomaisen tuotannon heikon kannattavuuden kanssa odotetaan edistävän luonnonmukaisesti tuotetun pinta-alan kasvua edelleen. Luonnonmukaisen tuotannon koulutuksen ja neuvonnan rooli on merkittävä uusien tuottajien luonnonmukaiseen tuotantoon sitoutumiselle. Päätös luomutuottajaksi siirtymiseen kypsyy tiloilla vähitellen ja käydyn luomukoulutuksen ja luomutuottajaksi siirtymisen välillä vierähtää usein useampi vuosi.

Luonnonhaittakorvaukset

Luonnonhaittakorvausten toteutusala vuoden 2022 lopussa oli 2,16 milj. ha, kun tavoite oli 2,2 milj. ha. Luonnonhaittakorvausta saaneiden tilojen lukumäärä vähentyi koko rahoituskauden ajan. Korvauksia maksettiin kauden alussa 51 451 tilalle ja vuoden 2022 lopussa 43 600 tilalle. Korvauksia saaneiden tilojen määrä väheni kauden aikana 15 %. Tilakoko luonnonhaittakorvauksessa kasvoi kauden aikana siten, että degressiorajat koskivat yhä useampaa tilaa vuoteen 2022 mennessä. Vuonna 2015 ensimmäisen degressioportaan (tilakoko 150–300 ha) C-alueella ylitti hieman yli 700 tilaa ja vuoden 2022 lopussa sen ylitti lähes 1 100 tilaa. Vastaavasti AB-alueella vuonna 2015 tiloja tässä luokassa oli n. 990 ja vuoden 2022 lopussa jo vajaa 1 400 tilaa. Seuraavan degressioportaan (tilakoko yli 300 ha) täytti C-alueella kauden alussa 60 tilaa ja vuoden 2022 lopussa näitä tiloja oli noin 130. AB-alueella tämän kokoluokan tiloja oli kauden alussa vajaa 120 ja vuoden 2022 lopussa reilu 200. Vuonna 2015 tuen asteittainen alenema koski 3,6 % luonnonhaittakorvauksia saaneista tiloista ja vuonna 2022 vastaava osuus oli 6,4 %.

Eläinten hyvinvointi

Vuonna 2022 eläinten hyvinvointikorvausten mukaisen sitoumuksen teki 5 601 tilaa. 54 % naudatiloista, 71 % sikatiloista, 55 % lammas- ja vuohitiloista ja 72 % siipikarjatilasta teki eläinten hyvinvointisitoumuksen. Maatilojen neuvontajärjestelmän kautta on myös edistetty eläinten hyvinvointiin liittyviä asioita. Eläinten hyvinvoinnilla vastataan myös kuluttajien odotuksiin.

Leader-toiminta

Maaseutuohjelmassa on asetettu Leader-toiminnalle tavoitteeksi, että sitä kautta toteutetaan 3 920 yritystuki-hanketta ja 4 500 kehittämishanketta. Vuoden 2022 loppuun mennessä oli rahoitusta myönnetty 3 920 yritykselle ja 6 kehittämishankkeeseen. Rahoitetut hankkeet tukevat laajasti ja monipuolisesti paikallisten kehittämisstrategioiden toteuttamista. Työpaikkoja oli syntynyt noin 3 800.

2. Arviointisuunnitelman toimeenpanon edistyminen

Ajantasainen katsaus käynnissä olevista arvioinneista löytyy täältä: <https://arkisto.maaseutu.fi/maaseutuverkosto/arviointi>

3. Ohjelman tavoitteiden saavuttamista edistävät toimet

Seurantakomitea

Vuonna 2022 tehtiin yksi ohjelmamuutos (hyväksytty 16.8.2022). Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelman 2014–2022 rahoitussuunnitelmaan tehtiin muutoksia toimenpiteiden toteuman ja vuoden 2022 loppuun mennessä tehtävien päätösten arvioitujen sidontojen perusteella. Lisäksi luonnonhaittakorvausten tukitasoja muutettiin ja lisättiin vuodelle 2022 luonnonhaittakorvauksien kokonaan kansalliseen osuuteen Ukrainan sodan vuoksi kertaluonteinen korotus, jonka tavoitteena on osaltaan turvata kansallista huoltovarmuutta. Myös toimenpiteestä 6.4. tuettaviin maaseutuyritysten energiainvestointeihin (mukaan lukien biokaasu) kohdennettiin kokonaan kansallista rahoitusta 10 milj. euroa. Seurantakomitea hyväksyi muutoksen 31.5.2022 pidetyssä kokouksessa.

4. Tekniseen apuun ja ohjelman julkistamiseen liittyvät toimet

Maaseutuverkosto

Vuonna 2022 Maaseutuverkostotoiminnassa järjestettiin tai oltiin mukana järjestämässä 97 tapahtumaa. Pääsääntöisesti kaikki tapahtumat järjestettiin virtuaalisesti. Yhteensä maaseutuverkostotoimintaan liittyvissä virtuaalisissa ja fyysisissä tapahtumissa vieraili 35 685 osallistujaa.

Viestintä

Tulosviestintä oli tärkeässä roolissa vuonna 2022. Tuloksia koottiin videoille, some-materiaaleiksi ja infograafeiksi. Tuloksista viestittiin sosiaalisen median vaikuttajakampanjan avulla, Kuntamarkkinoilla sekä Maaseutugaalassa.

Vuonna 2022 valmistauduttiin uuden rahoituskauden alkuun: Maaseutu.fi-verkkosivuston uudistus oli käynnissä, samoin kuin visuaalisen ilmeen uudistus. Myös viestintäverkoston aluemalli oli laajassa ja tiiviissä valmistelussa. Viestintästrategia tulevalle kaudelle valmisteltiin vuoden loppupuoliskolla.

YKSITYISKOHTAISTA TIETOA MANNER-SUOMEN MAASEUDUN KEHITTÄMISSUUNNITELMAN 2014–2020 TOTEUMASTA VOI LUKEA VUODEN 2021 RAPORTISTA JA TOIMENPITEITTÄIN LAADITUISTA TIETOSIVUISTA, JOTKA LÖYTYVÄT OSOITTEESTA MAASEUTU.FI.

EDISTYMISEN MITTARIT KERTOVAT, MITÄ ON SAATU AIKAAN.

Maaseutuohjelman toteutuma toimenpiteittäin/alatoimenpiteittäin (16.8.2022 hyväksytty ohjelmaversio)

Toimenpiteet	Maaseutuohjelman EU:n rahoitusosuus ¹⁾	EURI	Sidottu maaseuturahaston osuus 31.12.2022			Maksettu maaseuturahaston osuus 31.12.2022				Sidottu elpymisvälineen (EURI) osuus 31.12.2022		Maksettu elpymisvälineen (EURI) osuus 31.12.2022		
			EU:n rahoitusosuus	% kehyksestä	Osarahoitteinen osuus yhteensä	EU:n rahoitusosuus	% kehyksestä	% sidotusta	Osarahoitteinen osuus yhteensä	EURI	% kehyksestä	EURI	% kehyksestä	% sidotusta
1. Koulutus ja tiedonvälitys²⁾⁴⁾, yhteensä	35,97		34,28	95 %	81,63	29,28	81 %	85 %	69,71					
1.1 Tuki ammatilliseen koulutukseen ja taitojen hankkimiseen	9,93		10,72	108 %	25,53	8,88	89 %	83 %	21,15					
1.2 Tuki esittely- ja tiedotustoimintaan	26,04		23,56	90 %	56,10	20,40	78 %	87 %	48,56					
2. Neuvonta⁵⁾	19,15		18,69	98 %	44,50	18,69	98 %	100 %	44,50					
2.1 Tuki neuvontapalveluiden hyödyntämiseen ⁵⁾	19,15		18,69	98 %	44,50	18,69	98 %	100 %	44,50					
4. Investoinnit fyysiseen omaisuuteen, yhteensä	262,25	45,30	249,47	95 %	593,99	200,58	76 %	80 %	477,57	44,64	99 %	12,22	27 %	27 %
4.1 Tuki maatalojen investointeihin	213,95	43,30	205,66	96 %	489,68	163,84	77 %	80 %	390,10	42,93	99 %	11,67	27 %	27 %
4.2 Tuki maataloustuotteiden jalostukseen, kaupan pitämiseen ja/tai kehittämiseen ²⁾⁴⁾	45,36	2,00	40,77	90 %	97,08	34,70	76 %	85 %	82,61	1,71	86 %	0,55	27,7 %	32 %
4.4 Tuki maatalouden ympäristö- ja ilmastotavoitteiden toteuttamiseen liittyviin ei-tuotannollisiin investointeihin	2,94		3,03	103 %	7,23	2,04	69 %	67 %	4,86					
6. Tila- ja yritystoiminnan kehittäminen, yhteensä	127,57	24,00	127,63	100 %	303,88	105,03	82 %	82 %	250,06	18,90	79 %	1,69	7,0 %	9 %
6.1 Yrityksen perustamistuki nuorille viljelijöille, yhteensä	30,49		28,18	92 %	67,08	24,78	81 %	88 %	59,01					
6.2 Yrityksen perustamistuki muuhun kuin maataloustoimintaan maaseutualueilla ⁴⁾	9,41	0,50	6,82	72 %	16,23	5,82	62 %	85 %	13,87	0,02	4 %	0,02	3,9 %	
6.4 Tuki investointeihin muun kuin maataloustoiminnan perustamiseksi ja kehittämiseksi ²⁾⁴⁾	87,67	23,50	92,64	106 %	220,57	74,42	85 %	80 %	177,18	18,88	80 %	1,67	7,1 %	9 %
7. Maaseudun palvelujen ja kylien kehittäminen²⁾⁴⁾, yhteensä	56,85	16,00	55,11	97 %	131,22	45,04	79 %	82 %	107,24	15,91	99 %	1,72	11 %	11 %
7.1 Tuki maaseutualueiden kuntien ja kylien ja niiden peruspalvelujen kehittämissuunnitelmien sekä Natura 2000 -alueita ja muita luonnonarvoltaan merkittäviä alueita koskevien suojelu- ja hoitosuunnitelmien laatimiseen ja päivittämiseen	2,52		2,07	82 %	4,93	1,66	66 %	80 %	3,95					
7.2 Tuki investointeihin kaikenlaisten pieninfrastruktuurien luomiseksi, parantamiseksi tai laajentamiseksi, uusiuutuvia energialähteitä ja energiansäätöä koskevat investoinnit mukaan luettuina	7,14		2,82	39 %	6,71	2,14	30 %	76 %	5,09					
7.3 Tuki laajakaistainfrastruktuuria varten mukaan lukien sen luominen, parantaminen ja laajentaminen, passiivinen laajakaistainfrastruktuuri sekä laajakaistan ja julkisten sähköisen hallinnon ratkaisujen saatavuus	17,26	16,00	16,08	93 %	38,29	13,98	81 %	87 %	33,28	15,91	99 %	1,72	11 %	11 %
7.4 Tuki investointeihin maaseutuviestille suunnattujen paikallisten peruspalveluiden, vapaa-aika ja kulttuuri mukaan luettuina, ja niihin liittyvän infrastruktuurin perustamiseksi, parantamiseksi tai laajentamiseksi	14,22		18,09	127 %	43,07	13,99	98 %	77 %	33,31					
7.5 Tuki investointeihin vapaa-ajan infrastruktuurin julkista käyttöä, matkailuneuvontaa ja pienimuotoista matkailuinfrastruktuuria varten	12,35		13,05	106 %	31,06	10,54	85 %	81 %	25,11					
7.6 Tuki kylien, maaseutumaiseman ja luonnonarvoltaan merkittävien alueiden kulttuuri- ja luonnonperinnön säilyttämiseen, ennallistamiseen ja kohentamiseen liittyviin tutkimuksiin ja investointeihin, niihin liittyvät sosioekonomiset näkökohdat mukaan luettuina, sekä ympäristöalan tiedotustoimiin	3,36		3,01	90 %	7,17	2,73	81 %	91 %	6,51					
10. Ympäristökorvaukset	939,26	10,52	937,37	100 %	2 231,84	922,25	98 %	98 %	2 195,84	10,51	100 %	10,51	100 %	100 %
10.1 Ympäristökorvaukset	938,88	10,52				922,04	98 %		2 195,34	10,51	100 %	10,51	100 %	100 %
10.2 Tuki maatalouden geenivarojen säilyttämistä, kestävää käyttöä ja kehittämistä varten	0,38					0,21	55 %		0,50					
11. Luonnonmukainen tuotanto	151,12	105,68	151,87	101 %	361,61	142,63	94 %	94 %	339,61	105,68	100 %	104,45	99 %	99 %
11.2 Korvaus luonnonmukaisen maatalouden käytäntöjen ylläpitämisestä	151,12	105,68	151,87	101 %	361,61	142,63	94 %	94 %	339,61	105,68	100 %	104,45	99 %	99 %
13. Luonnonhaittakorvaukset	1 054,05		1 056,91	100 %	2 516,46	1 056,91	100,27 %	100 %	2 516,46					
13.1 Korvaus vuoristoalueilla	590,27					610,56	103 %		1 453,72					
13.2 Korvaus muille alueille, joilla on luonnonolosuhteista johtuvia huomattavia rajoitteita	463,78					446,35	96 %		1 062,74					
14. Eläinten hyvinvointi	226,38		229,33	101 %	546,01	213,79	94 %	93 %	509,01					

Toimenpiteet	Voimassa oleva maaseutuohjelman EU:n rahoitusosuus ¹⁾	EURI	Sidottu maaseuturahaston osuus 31.12.2022			Maksettu maaseuturahaston osuus 31.12.2022				Sidottu elpymisväliineen (EURI) osuus 31.12.2022		Maksettu elpymisväliineen (EURI) osuus 31.12.2022		
			EU:n rahoitusosuus	% kehyksestä	Osarahoitteinen osuus yhteensä	EU:n rahoitusosuus	% kehyksestä	% sidotusta	Osarahoitteinen osuus yhteensä	EURI	% kehyksestä	EURI	% kehyksestä	% sidotusta
16. Yhteistyö ja innovaatiot²⁾, yhteensä	69,13	6,00	69,18	100 %	164,72	53,72	78 %	78 %	127,90	5,67	94 %	0,20	3,3 %	4 %
16.1 Tuki toimijaryhmien perustamiseen ja toimimiseen (EIP)	1,26	6,00	1,42	113 %	3,38	1,32	105 %	0 %	3,15	5,67	94 %	0,20	3,3 %	4 %
16.2 Tuki pilotihankkeisiin sekä uusien tuotteiden, käytäntöjen, menetelmien ja teknikoiden kehittämiseen	22,26		23,09	104 %	54,97	16,29	73 %	71 %	38,79					
16.3 Tuki (muuhun) yhteistyöhön pienten toimijoiden välillä yhteisten työprosessien järjestämiseksi sekä tilojen ja resurssien jakamiseksi sekä matkailun kehittämiseksi/markkinoinniseksi	9,24		8,61	93 %	20,50	6,50	70 %	75 %	15,48					
16.4 Tuki horisontaaliseen ja vertikaaliseen yhteistyöhön toimitusketjun toimijoiden välillä lyhyiden toimitusketjujen ja paikallisten markkinoiden perustamiseksi ja kehittämiseksi sekä tuki paikallisiin menekinedistämistöihin lyhyiden toimitusketjujen ja paikallisten markkinoiden kehittämiseksi	3,36		1,96	58 %	4,66	1,62	48 %	83 %	3,86					
16.5 Tuki yhteisiin toimiin ilmastomuutoksen hillitsemiseksi ja siihen sopeutumiseksi sekä tuki ympäristöhankkeita ja nykyisiä ympäristökäytäntöjä koskeviin yhteisiin lähestymistapoihin	5,46		5,01	92 %	11,93	3,95	72 %	79 %	9,41					
16.6 Tuki yhteistyöhön toimitusketjun toimijoiden välillä elintarvikkeissa, energiantuotannossa ja teollisissa prosesseissa käytettävän biomassan tarjoamiseksi kestäväällä tavalla	3,78		2,85	75 %	6,79	2,53	67 %	89 %	6,02					
16.9 Tuki maataloustuotannon monipuolistamiseksi terveydenhuollon, sosiaalisen integroitumisen, yhteisön tukeaman maatalouden sekä ympäristöä ja elintarvikkeita koskevan koulutuksen aloilla toteutettavien toimintain	0,67		0,41	61 %	0,97	0,35	52 %	85 %	0,83					
16.10 Muut	23,10		25,84	112 %	61,52	21,16	92 %	82 %	50,38					
19. Leader³⁾, yhteensä	160,86		158,27	98 %	376,83	120,60	75 %	76 %	287,14					
19.1 Valmistelut	1,09		0,93	85 %	2,22	0,12	11 %	13 %	0,28					
19.2 Tuki paikallisen kehittämisstrategian mukaisten toimien toimeenpanoon ⁴⁾	117,60		116,81	99 %	278,12	90,77	77 %	78 %	216,12					
19.3 Paikallisen toimintaryhmän yhteistyötöiden valmistelu ja toimeenpano ⁴⁾	12,35		10,54	85 %	25,09	8,19	66 %	78 %	19,50					
19.4 Toimintakustannukset ja toiminnan edistäminen	29,82		29,99	101 %	71,40	21,52	72 %	72 %	51,24					
20. Tekninen apu, yhteensä	37,80		37,80	100 %	90,00	21,52	57 %	57 %	51,25					
20.1 Tuki tekniseen apuun (muu kuin kansallinen maaseutuverkosto)	32,76		33,14	101 %	78,90	17,90	55 %	54 %	42,63					
20.2 Tuki kansallisen maaseutuverkoston perustamiseen ja toimintaan	5,04		4,66	93 %	11,10	3,62	72 %	78 %	8,62					
Kaikki yhteensä	3 140,39	207,51	3 125,93	99,5 %	7 442,7	2 930,04	93 %	94 %	6 976,28	201,29	97 %	130,78	63 %	65 %

¹⁾ Alustavat määrät toimenpiteittäin/alatoimenpiteittäin, jotka sisältävät 6 %:n suoritusvarauksen. Suoritusvarauksen saamisen edellytyksenä on ohjelma-asiakirjan luvussa 7 esitetyn tuloskehysten tavoitteiden toteutuminen.

²⁾ Muu kansallinen julkinen rahoitus (pääosin kuntien rahoitus) 19 milj. €, josta arvioidaan kertyvän pääosa maaseudun palveluiden ja kylien kehittämisen (nyt 70 %) sekä yhteistyön ja innovaatioiden (nyt 22 %) kautta. Vähäinen osa kertyy koulutuksen ja tiedonvälityksen (nyt 7 %) sekä yritysinvestointien (tp:t 4.2 ja 6.4, nyt 1 %) kautta.

³⁾ Muu kansallinen julkinen rahoitus (pääosin kuntien rahoitus) 60 milj. €.

⁴⁾ Yritystukiin osalta päätöksenteko käynnistyi joulukuussa 2015 ja hanketukiin osalta tammikuussa 2016.

⁵⁾ Sitoumukset vastaavat toteutuneita maksuja.